

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG

Høgskoleadministrasjonen

NOTAT

TIL: Høgskolestyret	Dato: 16.10.06
FRA: Høgskoledirektøren	Arkiv:
	HS-sak: 06/2006

SAK: Handlingsplan for nedbygging av funksjonshemmende barrierer i Høgskolen i Sør-Trøndelag

Tidl. sak(er):

Kopi til:

Vedlegg:

- Forslag til handlingsplan for nedbygging av funksjonshemmende barrierer i Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Tabellarisk oversikt over mulig tilrettelegging ved eksamen
- SiT's velferdstilbud
- Høringsuttalelser fra Læringsmiljøutvalget, SPO, AØA, Studentparlamentet, AFT og ASP
- Samarbeidsavtale ang. drift av "Lucas-senteret" mellom Gjensidige NORforsikring, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet og SiT Origo datert 01.10.2002

Innledning

Bakgrunnen for at det nå foreligger en ny handlingsplan er at den eksisterende, "Handlingsplan for studenter med funksjonshemming" må fornyes. Dette var høgskolens første handlingsplan, som kom som et resultat av St.meld.nr.8 (1998-99), hvor alle høyere utdanningsinstitusjoner ble pålagt å utarbeide handlingsplaner for studenter som har nedsatt funksjonsevne.

I løpet av handlingsplanens virketid har høgskolen gjort erfaringer innen området funksjonshemming, noe som gjenspeiles i planen, som inneholder mer konkrete forslag til mål og tiltak, og som viser hvordan blant annet teknologi kan lette studiesituasjonen for enkeltstudenter.

Det foreliggende forslag til plan har fått nytt navn, "Handlingsplan for nedbygging av funksjonshemmende barrierer ved Høgskolen i Sør-Trøndelag". Grunnen til dette er en dreining i forståelsen av funksjonshemming, fra et problem i individet til en forståelse som i større grad vektlegger forholdet mellom individet og omgivelsene. I en slik relasjonell forståelse vil en se på hvordan funksjonshemmende forhold kan reduseres ved tiltak rettet mot omgivelsene. Det er et ønske om at handlingsplanen skal signalisere en relasjonell forståelse med fokus på barrierene i omgivelsene heller enn kjennetegn ved individet, for på denne måten å gi mulighet for aktiv deltakelse.

Grunnlaget for handlingsplanen finnes i ”Strategisk plan for Høgskolen i Sør-Trøndelag 2005-2010”, i internasjonale konvensjoner, og i lover og reguleringer for høyere utdanning i Norge.

Nasjonale og internasjonale føringer. FN har markert at politikken for personer med nedsatt funksjonsevne handler om menneskerettigheter, og har blant annet vedtatt FNs standardregler for like muligheter for mennesker med funksjonshemming. I regel 6 ber FN statene om å anerkjenne prinsippet om lik rett til utdanning som en integrert del av det vanlige utdanningssystemet. Norge har gitt sin tilslutning til reglene, og regjeringen ønsker å øke antallet studenter med redusert funksjonsevne til samme andel som befolkningen forøvrig (Stortingsmelding nr. 40 2002-2003).

I følge *Lov om universiteter og høyskoler* § 4-3 nr. 2, har høyskolen ansvar for at læringsmiljøet, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljø, er forsvarlig ut fra hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Det presiseres at det skal legges til rette for personer med nedsatt funksjonsevne. Det heter videre i bokstav g at ”lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved institusjonen”. Og videre i bokstav i ”at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming”.

I lovens § 4-3 nr. 3 vises det til at institusjonens læringsmiljøutvalg skal bidra til at bestemmelsene i første og andre ledd blir gjennomført. Læringsmiljøutvalget skal i følge loven delta i planlegging av tiltak vedrørende læringsmiljø, og følge utviklingen i spørsmål som gjelder studentenes sikkerhet og velferd. Universitet og høyskoler skal i følge loven sørge for universelle løsninger, og legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov, jf. § 4-3 nr. 5. Plikten til generell tilrettelegging og plikten til individuell tilpasning gjelder bare ”så langt det er mulig og rimelig”, jf. § 4-3 nr. 2 og nr. 5. Det utdypes ikke nærmere hva som ligger i dette.

Forslag til *Lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (NOU 2005:8, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)* har bl.a. som formål å bidra til nedbygging av samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer og å hindre at nye skapes. I forslaget til lov understrekes en plikt til generell tilrettelegging (universell utforming) av virksomhet rettet mot allmenheten, og plikt til individuell tilrettelegging innenfor blant annet skole og utdanning. Om loven blir vedtatt er dette forhold som kan få innvirkning på høyskolens arbeid både med utbedring av de eksisterende lokaler og med planlegging av nye.

Studenter med funksjonsnedsettelse ved HiST

Studentopptak

Søkere med redusert funksjonsevne søker opptak til høyere utdanning på lik linje med andre studenter. Dersom opptaksgrunnlaget ikke gir et riktig bilde av kvalifikasjonene, for eksempel på grunn av en funksjonsnedsettelse, kan det søkes om opptak etter *spesiell vurdering*. Her må det dokumenteres at karakterene fra videregående skole ikke viser søkerens reelle kunnskapsnivå. Søknaden behandles av høyskolens sentrale opptakskomiteé.

Søkere som opplyser om en funksjonsnedsettelse (for eksempel i omslagsark, eget brev, muntlig), får søknaden behandlet av opptakskontoret så snart all nødvendig dokumentasjon

foreligger. Der opptakskontoret ser at søkeren sannsynligvis vil få tilbud om studieplass, oversendes søknadspapirene Lucas-senteret for videre oppfølging.

Søkere kan også be om *forhåndsløfte* om studieplass. Dette gjelder for søkere som har behov for å få tilbudet tidligere enn ved ordinært opptak, på grunn av f.eks. behov for særskilt tilrettelegging av studiet.

Lucas-senteret

Samarbeidsavtalen om Lucas-senteret ble opprettet i 2002, og gjelder foreløpig fram til 31.september 2007. Lucas-senteret skal i hovedsak arbeide med rådgivning og tilrettelegging for studenter med redusert funksjonsevne.

Senteret er bemannet med én rådgiver fra HiST (i dag i 60% stilling) og tre rådgivere fra NTNU. I ettertid har imidlertid NTNU valgt å ha all veiledning på Dragvoll og Gløshaugen. Fra 01.12.05 er senteret også bemannet med prosjektleder og prosjektmedarbeider fra Studentsamskipnaden. Det igangsettes et treårig prosjekt hvor det vil bli lagt vekt på å dekke noe av rommet mellom det terapeutiske tilbudet SiT's psykososiale tjeneste gir, og det tilbudet studieveilederne gir.

Ved siden av veiledning og tilrettelegging tilbyr Lucas-senteret kurs i jobbsøking og eksamensmestring, og i bruk av datatekniske hjelpemidler for studenter med lese-og skrivevansker. I tillegg arrangeres en årlig konferanse, som til nå har hatt tema knyttet til overgangen mellom studier og arbeidsliv for studenter med funksjonsnedsettelse. Hit inviteres IA-bedrifter og ulike offentlige etater.

Alle høgskolens sju avdelinger har en kontaktperson for spørsmål knyttet til studiesituasjonen for studenter med funksjonsnedsettelse.

Henverdeler fra studenter ved HiST til Lucas-senteret i 2004 og 2005

Type funksjonshemming	Avd.	2004	2005
Studenter med lese-, skrive- og talevansker	AFT	12	10
	AHS	13	9
	ALT	8	4
	AØA	3	3
	AiTEL	2	1
	AMMT	1	
Studenter med dyskalkuli	ALT	1	2
Studenter med bevegelseshemming og/eller motoriske vansker	AHS	3	
	ALT	2	
Studenter med rygg-, nakke- og skrivearmproblematikk	AFT	2	3
	ALT	3	2
	AHS		1
Studenter med psykiske problemer, eksamensangst eller lignende	AFT	5	1
	AHS	2	3
	AMMT	1	1
	ALT		2
	ASP		1
Studenter med synsproblemer	ALT	2	
	AHS	1	
	AØA		1
Studenter med hørselshemming	AHS	1	4
	AØA	1	
	AMMT	1	
Studenter med fordøyelsesproblemer, stoffskifteproblem	AFT	1	
	AHS		2

Oversikten viser totalt 65 henvendelser i 2004 og 50 i 2005. De fleste av studentene har vært til samtale på Lucas-senteret mer enn én gang. I løpet av et år foregår i tillegg mye veiledning per telefon av studenter og ansatte. Det har også vært informert både over telefon og i møter med potensielle søkere og foreldre.

Arbeidet med handlingsplanen

Som utgangspunkt for arbeidet med handlingsplanen inviterte studiedirektøren sentrale aktører fra HiST, NTNU og SiT til idédugnad 06.09.05. Diskusjonene i møtet, samt erfaringer fra rådgivningstjenesten ved Lucas-senteret, danner grunnlaget for den foreliggende planen. Følgende innsatsområder er prioritert: informasjon, pedagogisk tilrettelegging, fysisk tilrettelegging og internasjonalisering. I planen er innsatsområdene beskrevet generelt og deretter konkretisert i mål og tiltak.

Forslag til handlingsplan ble sendt på høring 06.10.05 med høringsfrist 28.10.05. Innen fristens utløp var det kommet inn kommentarer fra Avdeling fra sykepleierutdanning, Avdeling for teknologi, Avdeling Trondheim økonomiske høyskole, Studentparlamentet,

Seksjon for personal og organisasjonsutvikling og Læringsmiljøutvalget. Kommentarene var nyttige innspill særlig i arbeidet med å konkretisere og tydeliggjøre tiltak. I kommentarer til behovet for fysisk tilrettelegging kommenteres høgskolens eierforhold til lokalene, noe som vil ha konsekvenser når tilrettelegging skal vurderes.

Det må bemerkes at en svakhet ved den foreliggende planen er at den ikke direkte har involvert de studentene det gjelder. Representanten fra Studentparlamentet var studentenes talerør gjennom bidrag fra sitt arbeid med studentsaker.

Høgskoledirektørens kommentarer

Den foreliggende handlingsplanen er konkretisert i så stor grad som mulig. Noen av tiltakene beskriver kartlegging som forventes fulgt opp med tiltak. Dette innebærer at enkelte av innsatsområdene vil kreve økonomi, uten at man pr. i dag kan si i hvilken grad. Særlig fysisk tilrettelegging og teknologiske løsninger krever økonomiske ressurser. Det kan derfor bli nødvendig å justere planens målsettinger i forhold til omfang og tid i løpet av den beskrevne tidsperioden.

Høringsuttalesene, som er kommet fra flere av høgskolens miljøer, er i så stor grad som mulig innarbeidet i planens mål og tiltak.

Forslag til vedtak :

Høgskolestyret godkjenner framlagte forslag til handlingsplan for nedbygging av funksjonshemmende barrierer i HiST med de kommentarer som framkom i møtet.

Handlingsplan for nedbygging av funksjonshemmende barrierer ved Høgskolen i Sør-Trøndelag 2006-2009

1. Innledning

Grunnlaget for arbeidet med utforming av et inkluderende studiemiljø finnes i lover og reguleringer for høyere utdanning i Norge, i allmenne pålegg om universelt utformede omgivelser og i internasjonale konvensjoner.

Denne handlingsplanen er en videreføring/revisjon av ”Handlingsplan for funksjonshemmede studenter i HiST” vedtatt år 2000.

Med samarbeidsavtalen om opprettelsen av Lucas-senteret i 2002 markerer HiST at det satses offensivt på tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse. Lucas-senteret er et samarbeid mellom NTNU, Gjensidige Nor forsikring, SiT og HiST. Samarbeidet skal bidra til faglig utvikling, informasjonsutveksling og praktisk tilrettelegging for å gjøre høyere utdanning og deltakelse i arbeidslivet etter endt utdanning tilgjengelig for studenter med redusert funksjonsevne.

2. Overordnede målsettinger og føringer

I Strategisk plan for Høgskolen i Sør-Trøndelag 2005-2010 fremheves det at virksomheten skal ha fokus på menneskeverd, likeverd og medvirkning.

Målsettingen i den foreliggende planen er at høgskolen skal ha likeverdige tilbud, rettigheter og plikter til alle studenter, og at alle skal ha mulighet til full deltaking og likestilling. Planen trekker fram sentrale områder for høgskolen å arbeide videre med for å sikre slike mål, og dermed gjøre høyere utdanning til en lik mulighet for alle.

Handlingsplanen har særlig fokus på tiltak for å øke tilgjengeligheten for studenter som har redusert funksjonsevne. Samtidig vil et arbeid for økt grad av universelle løsninger også ha betydning for arbeidet med å rekruttere medarbeidere med redusert funksjonsevne. HiST ble IA-bedrift våren 2005, og en kan se den foreliggende planen som et ledd i arbeidet med et inkluderende arbeidsliv gjennom fokusering på økt tilgjengelighet. I tillegg vil en høgskole som er tilgjengelig for studenter og ansatte, også være tilgjengelig for besøkende.

Grunnlaget for handlingsplanen finnes i Strategisk plan for Høgskolen i Sør-Trøndelag, i internasjonale konvensjoner, og i lover og reguleringer for høyere utdanning i Norge.

3. Definisjoner

Funksjonshemming

Definisjonsjonen på funksjonshemming har endret seg over tid og utviklet seg fra en medisinsk forståelse til å dreie seg om relasjonelle forhold. I denne planen vektlegges at det er omgivelsene som i mange situasjoner skaper den funksjonshemming som enkeltpersoner erfarer, og at det er omgivelsene en må fokusere på, ikke individet, for å hindre og redusere funksjonshemming. En person med redusert funksjonsevne behøver ikke være funksjonshemmet. Dette vil være avhengig av situasjonen personen befinner seg i. En synshemmet student vil ikke være funksjonshemmet i en muntlig eksamen, men vil kunne være det i en skriftlig eksamen om ikke oppgaveteksten er tilrettelagt for ham. Det er altså situasjonen og måten omgivelsene er utformet på som i stor grad bestemmer om studenten er funksjonshemmet eller ikke.

Universell utforming

Universell utforming handler om at omgivelsene, inklusive produkter, utformes på en slik måte at de kan benyttes av alle i så stor utstrekning som mulig. Universelt utformede omgivelser vil altså være tilgjengelige for personer med barnevogn eller rollator, for en som er synshemmet, har nedsatt hørsel eller som midlertidig bruker krykker. Universell utforming innebærer på denne måten en inkluderende tilnærming, og er en strategi som har til hensikt å skape omgivelser der alle har like muligheter for aktiv deltakelse.

HiST skal arbeide for å øke graden av universelt utformede omgivelser ved høyskolen. En høyskole som er utviklet etter prinsipper om universell utforming, vil altså være tilgjengelig for de aller fleste, både studenter, ansatte og besøkende.

4. Innsatsområder

Informasjon

Tilgjengelig informasjon kan være avgjørende for om en potensiell søker virkelig sender en søknad eller ikke. I dag er nettsteder ofte det første møtet med en virksomhet, og det sier seg derfor selv at utforming av og innhold i denne er sentralt. Det må være et mål at alle som søker eller har fått studieplass ved HiST, skal kunne hente informasjon om hvilke muligheter for tilrettelegging høyskolen kan tilby, og om kontaktpersoner og aktuelle prosedyrer, f.eks. for søknad om individuelt tiltak. I denne planen er derfor arbeid med tiltak knyttet til høyskolens hjemmeside et av de prioriterte områdene.

Pr. idag er det varierende kunnskap om tiltak og tilbud ved Lucas-senteret, og det er nødvendig å tenke gjennom hvordan denne kan nå fram til både studenter og ansatte. Så lenge høyskolen er spredt over et større geografisk område er det spesielt viktig med en enhetlig informasjonsmodell hvor det benyttes systemer som er universelle.

Pedagogisk tilrettelegging

Dette området omhandler tiltak i tilknytning til studentens studiehverdag, og som kan bidra til å fjerne noen av de hindringene enkeltstudenter møter i forelesninger, veiledning, egenstudier, praksis eller eksamen. I tillegg til forhold som påpekes her, minnes det om det arbeidet læringsmiljøutvalget gjør, som også er direkte rettet mot nedbygging av funksjonshemmende barrierer.

Forelesningsnotater, lydbåndopptak og lydbøker etterspørres særlig av studenter med dysleksi og synsproblemer, og mange blir godt hjulpet gjennom slike tiltak. Samtidig er studenter ofte avhengig av faglærernes holdning til å gi ut forelesningsnotater før en forelesning, eller til å la studenten bruke lydbåndopptaker i forelesningssalen. Dette betyr at den enkelte må be lærere om spesielle tjenester, noe som nok kan oppleves som vanskelig for flere. Det bør derfor settes i verk tiltak rettet mot fagpersonalet, for å øke bevisstheten og kunnskapen om hvordan barrierer i undervisningssituasjonen kan reduseres.

Gjennom Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek (NLB) kan deler av pensumlitteraturen skaffes som lydbok. Utvalget er imidlertid meget begrenset. I juli i år (2005) nedsatte Utdannings- og forskningsdepartementet en arbeidsgruppe under ledelse av Norsk Studentunion. Gruppen skal utrede tiltak for å bedre studiehverdagen for lese- og synshemmede studenter. I tillegg finansierer UFD et eget prosjekt i regi av Pensumtjeneste AS, som vil se spesielt på tilrettelegging av studielitteratur. Dette arbeidet kan få betydning for studenter ved HiST, og kan bli viktig å følge opp lokalt etter hvert.

Tekniske hjelpemidler. Gjennom samarbeidet med NTNU ved Lucas-senteret, er det lagt stor vekt på utprøving av ulike tekniske hjelpemidler, særlig beregnet på studenter med lese- og skrivevansker, og med syns- og hørselshemminger. HiST har til nå kjøpt lite utstyr og må etter hvert være forberedt på en markant budsjettøkning når det gjelder innkjøp av nødvendige hjelpemidler. I denne planen foreslås det særlig utstyr til bruk av studenter med dysleksi, samt utstyr for å scanne skrevet tekst til tale.

Praksis og eksamen kan by på ekstra utfordringer for noen studenter. Pr. idag finnes det begrenset kunnskap om den erfaring studenter med funksjonsnedsettelse kan ha i tilknytning til praksis. Høgskolen vil likevel vektlegge viktigheten av at fagmiljø og administrasjon er villige til å tenke utradisjonelt og kreativt, slik at studenter med behov for spesiell tilrettelegging kan få gjennomført praksis og eksamen uten at faglige krav reduseres.

Saksbehandlingsrutiner. HiST. Det er et overordnet mål at alle studenter som ønsker hjelp med tilrettelegging i løpet av studietiden skal få lik behandling og bli møtt med forståelse, uansett hvilken avdeling de tilhører. Dette er ikke situasjonen i dag. Så lenge HiST ikke har ett felles eksamenskontor er det større fare for ulik tolkning av regelverk, og ulik holdning til studenter med ulike vansker. Det bør arbeides for å få etablert felles tjenester ved organisering av eksamen, samtidig som det blir enighet om felles saksbehandlingsregler. Her må Lucas-senteret være en sentral enhet.

Fysisk tilrettelegging

Høgskolen har begrenset oversikt over den fysiske tilgjengeligheten ved HiST. Det er gjort en kartlegging av deler av arealene ved AHS, men her står fortsatt områder som bibliotek og kantine igjen. En bør arbeide videre med registrering og kartlegging av særlig lokaler som brukes av studenter, med tanke på utbedring mot universelle løsninger. Dette kan handle om å gjøre skilting tydelig for alle, fjerne allergifremkallende gulvbelegg og planter, senke skranker så de blir tilgjengelige også for rullestolbrukere o.l.

I ulike dokumenter og sammenhenger framhever departementet at "Ordninga med at 5% av vedlikehandsløyvinga til universitet og høgskuler skal nyttast til tilrettelegging for funksjonshemma studentar, blir ført vidare" (St.meld.nr. 8 Om handlingsplan for funksjonshemma 1998-2001, s. 15).

Internasjonalisering

Det er et ønske fra høgskolens side om å øke student- og lærerutvekslingen med utlandet. Alle studenter skal i utgangspunktet ha samme mulighet til å delta i studieprogrammer i andre land. Dette kan gi studenter med funksjonsnedsettelse noen ekstra utfordringer, uten at vi kan beskrive disse i detalj i dag. En måte å starte arbeidet mot økt utveksling også for studenter med redusert funksjonsevne, er å ta utgangspunkt i samarbeidsavtaler, og diskutere disse med samarbeidspartnere. I tillegg kan det være nødvendig å gå aktivt ut i forhold til å stimulere studenter til utenlandsopphold.

Studentsamskipnaden (SiT)

Studentsamskipnaden yter tjenester til studenter på mange områder. Gjennom samarbeidet ved Lucas-senteret har høgskolen et nært samarbeide SiT om velferd for studenter med redusert funksjonsevne. Samarbeidet er også viktig i arbeidet mot å øke graden av universelt utformede omgivelser. I sine mål for virksomheten fokuserer SiT på at deres tjenester skal være tilgjengelige for alle studenter ved HiST (vedlegg II).

5. Mål og tiltaksplan 2006 - 2009

Informasjon

Målsetting:

- Generell informasjon om virksomheten er tilgjengelig for alle via en enhetlig informasjonskanal.
- Potesielle søkere og høgskolens studenter kan hente informasjon om studietilbud fra høgskolens nettsider.
- Informasjon om kontaktpersoner og ansvarsforhold ved avdelingene og rådgivningstjenesten ved Lucas-senteret er lett tilgjengelig for alle.
- Høgskolens nettside har informasjon om hvilke muligheter for tilrettelegging som er tilgjengelig for studenter med redusert funksjonsevne.
- Høgskolens nettside har lenker til aktuelle nettsteder for studenter med redusert funksjonsevne.
- Studenter opplever å bli møtt med tillit og respekt i kontakt med høgskolens ansatte.

Tiltak	Tidsaspekt	Ansvarlig	Merknader
Utvikle høgskolens nettside med universelle løsninger	2006		Arbeidet sees i sammenheng med WEB-prosjektet for høgskolens hjemmeside på internett.
Utarbeide informasjonsbrosjyre om Lucas-senteret	Primo 2006	SiT, HiST og NTNU	
Utarbeide saksbehandlingsregler for individuell veiledning og tilrettelegging ved HiST. Legges på høgskolens hjemmeside.	2006	Høgskoledirektør	
Avklare ansvarsforhold i saker som gjelder studenter som trenger tilrettelegging	2006	Høgskoledirektør	
Utarbeide en oversikt over muligheter for pedagogisk tilrettelegging. Legges på høgskolens hjemmeside.	2006	Høgskoledirektør	
Jevnlig oppdatering av informasjon om kontaktpersoner ved avdelingene og Lucas-senteret	2006	Høgskoledirektør	
Legge inn informasjon om læringsmiljøutvalgets arbeid på høgskolens nettsider.	2006	Læringsmiljø-utvalget	
Utarbeide og ajourholde en oversikt over aktuelle nettsteder for studenter med nedsatt funksjonsevne til høgskolens hjemmeside.		Høgskoledirektør	

Pedagogisk tilrettelegging/læringsmiljø

Mål:

- Forelesninger, veiledning og litteratur er tilgjengelig for alle studenter.
- Høgskolen tenker utradisjonelt og kreativt i forhold til å legge tilrette for studenter med særskilte behov i forbindelse med praksis og/eller eksamen.
- Høgskolen har en enhetlig måte å møte og behandle studenter som trenger tilrettelegging ved eksamen.
- Høgskolen har anskaffet og gir studenter tilbud om bruk av tekniske hjelpemidler for lesning og skriving.
- Hvert studiested har tilstrekkelig antall undervisningsrom som er tilgjengelige for alle studenter.

Tiltak	Tidsaspekt	Ansvarlig	Merknader
Utarbeide forslag til kurs for ansatte, om hva en funksjonsnedsettelse kan bety, og om hva som kan gjøres pedagogisk, for studenter og lærere.	2006	Høgskoledirektør	
Kartlegge læringsmiljøet for synshemmede studenter ved HiST	Jan.-mars. 2006	Program for ergoterapeutud.	Kartleggingen gjøres som et prosjekt for studenter i tredje studieår
Arrangere kurs for fagansatte om muligheter for tilrettelegging av eksamen		Høgskoledirektør	
Utnytte mulighetene i It's learning slikat den er tilgjengelig for syns- og hørselshemmede			
Gjøre forelesningsnotater tilgjengelige for studenter med lese- og skrivevansker gjennom It's learning eller ved andre måter			Tas opp i møte med dekaner
Kartlegge erfaringer og behov i tilknytning til tilrettelegging i praksis	I løpet av 2007	Dekaner	
Avklare ansvarsforhold knyttet til økonomi ved tilrettelegging, mellom Lucas-senteret og avdelingene.	I løpet av 2006	Høgskoledirektør	
Innkjøp av LingDys-lisenser til alle avdelinger	2007	Høgskoledirektør	
Innkjøp av scanner for overføring av tekst til tale	2007	Høgskoledirektør	Plasseres på Lucas-senteret
Innkjøp av teleslynger, mikrofoner, kobling til avspillingsutstyr m.m.	Fra 2007	Høgskoledirektør	

Fysisk tilrettelegging

Målsetting:

- Bygningsmasse og uteområder er oppgradert i forhold til universelle løsninger.
- Ansatte ved HiST har økt kunnskap om tilgjengelighet for alle.

Tiltak	Tidsaspekt	Ansvarlig	Merknader
Kartlegging av tilgjengelighet ved all bygningsmasse og utearealer som brukes av studenter	Fra 2006	Høgskoledirektør	Ved AHS er deler av en kartlegging gjennomført i 2005 Samarbeid med SiT
Nødvendige tiltak som kommer fram ved kartlegging av bygningsmassen	Fra 2006	Høgskoledirektør	Tiltak, tidsfrister og ansvarlige skrives inn i planen når den evalueres underveis
Universelle løsninger for merking og skilting ved HiST	2007	Høgskoledirektør	
Formidle informasjon til høgskolens ansatte om allergifremkallende planter, stoffer, gulvbelegg o.l.	2006	Høgskoledirektør	
Sørge for et røykfritt miljø	2006	Høgskoledirektør	

Internasjonalisering

Målsetting:

- HiST stimulerer studenter med redusert funksjonsevne til å ta deler av studiet i utlandet, og tar imot utenlandske studenter med funksjonsnedsettelse.

Tiltak	Tidsaspekt	Ansvarlig	Merknader
Gjennomgang av samarbeidsavtaler og diskusjon med studiesteder i andre land, for å tydeliggjøre muligheter, begrensninger og aktuelle tiltak ved den enkelte utdanningsinstitusjon.		Høgskoledirektør/ dekaner	Samarbeide med SiT og NTNU, særlig bolig.
Bruke hjemmesiden til å informere studenter.		Høgskoledirektør/dekaner	

Vedlegg I

Tabellarisk oversikt over mulig tilrettelegging ved eksamen

Studenter med lese-og skrivevansker	Utvidet tid Bruk av pc Bruk av sekretær (krever enerom) Opplest eksamensoppgave Alternativ eksamensform Tilrettelagt programvare Anonymisert dysleksiattest
Studenter med bevegelseshemming og/eller motoriske vansker	Tilpasset bord og/eller stol Bruk av sekretær (krever enerom) Bruk av pc Utvidet tid Spesielt utstyr (mus, tastatur og lignende) Alternativ eksamensform Assistent
Studenter med allergier	Utvidet tid Enerom Parfymefrie/røykfrie/dyrehårsfrie eksamensvakter
Studenter med rygg-, nakke- og skrivearmproblematikk	Utvidet tid Tilpasset bord og/eller stol Bruk av pc Ergonomisk utstyr Hvilerom Alternativ eksamensform
Studenter med psykiske problemer, eksamensangst eller lignende	Utvidet tid Hvilerom Enerom Støttekontakt Alternativ eksamensform
Studenter med hørselshemming	Tegnspråktolk ved muntlig eksamen Alternativ eksamensform ved muntlig eks. Bruk av pc Utvidet tid
Studenter med synshemming	Assistent Oppgavene i punktskrift eller i elektronisk form

Vedlegg II:

SiTs velferdstilbud skal være tilgjengelig for alle studenter ved HiST

Mål: De tjenester som SiT har ansvaret for, skal være tilrettelagt slik at de på en tilfredsstillende måte kan imøtekomme behovet til alle studenter.

Tiltak

For SiT Velferd betyr dette:

- Alle tjenester som SiT Velferd har ansvaret for skal være tilgjengelig for studenter med funksjonshemming.
- SiT vil utvide sitt rådgivingstilbud til studenter.
- SiT vil ta aktiv del i det arbeid som er tillagt LMU, "Rådet for studenter med funksjonshemming" og Lucas-samarbeidet.

For SiT Bolig betyr dette:

- SiT skal disponere boliger som representerer et tilbud til studenter med funksjonshemming.
- Studenter med funksjonshemming har prioritet ved tildeling av boliger.
Det innebærer at dersom en student får plass ved HiST etter at semesteret er startet, vil det bli arbeidet aktivt for at vedkommende skal få en bolig med en tilfredsstillende utforming.
- Der hvor en enkelt student har behov for tilpasninger ut over vår universelle standard, vil SiT i den grad det er mulig, foreta tilpassninger. Som eksempel kan nevnes: Skifting av kjøkkenbenk slik at den kan tilpasses studenter som bruker rullestol, øke lysstyrken i boliger som benyttes av svaksynte, montere lysvarsling for brannalarm og ringeklokke der boligen benyttes av døve.

For SiT Eiendom betyr dette:

- Alle nye boliger som bygges skal i prinsippet tilpasses besøksstandard, så sant dette ikke strider mot andre offentlige krav. (UFDs kostnadsgrenser, kommunale krav til tomteutnyttelse, høyde ol.)
- Alle aktivitetsbygg hvor SiT er eier skal være tilgjengelig for alle.

For SiT Kafe betyr dette:

- HiST har ansvaret for at serveringsstedene er tilgjengelig for alle. Som driver av serveringsstedene skal SiT bidra aktivt til at alle spisesteder er tilrettelagt slik at de også kan benyttes av studenter med funksjonshemming.
- SiT skal tilrettelegge mattilbudet slik at serveringsstedene kan imøtekomme de vanligste behov for spesialkost. Ved spesielle behov kan det avtales eget opplegg med det enkelte serveringssted.

For SiT Tapir betyr dette:

- Alle SiT Tapirs butikker skal være tilgjengelig for alle. Som driver av bokhandler og storkiosker skal SiT bidra aktivt til at alle butikkenheter er tilrettelagt slik at de også kan benyttes av studenter med funksjonshemming.
- Ved behov kan det opprettes særavtaler med den enkelte student som går ut over det ordinære tilbudet ."

